

**LAMMEN
PERUSTAMINEN
JA
HOITAMINEN**

LAMMEN SIJOITUS

Vesiaihe voi olla täysin omistajansa näköinen. Se voi olla pieni valmisallas terassilla, valtavan suuri lampi omassa tai mökkipihassa ja mitä vain siltä väliltä.

Vesiaihe on hyvä sijoittaa alueelle, jossa ei aurinko paista aamusta iltaan koko lampeen. Jos paikka on kovin aurinkoinen, kannattaa lampea varjostaa lampikasveilla, esimerkiksi lumpeilla. Voimakas auringonpaiste nostaa veden lämpötilaa mahdollisesti liian korkeaksi sekä levät saattavat kasvaa liian voimakkaasti.

Hyvä kumminkin olisi, että aurinko myös jonkin verran paistaisi lampeen, koska se parantaa näkyvyyttä veteen. Osa kasveista viihtyy

auringossa sekä osan kalojen värit pysyvät auringossa voimakkaampina.

Lammen vieressä ei suositella olevan

lehtipuita, koska veteen varisevat

lehdet aiheuttavat turhaa jätettä

lampeen. Jos kumminkin lehtiä

lampeen tippuu, kannattaa käyttää

pintasuodatinta (skimmeri), haavia

lehtiä ahkerasti pois tai käyttää

lammen päällä verkkoa ja poistaa

lehdet verkon päältä säännöllisesti.

Todennäköisimmin lammen tekniikka

tarvitsee toimiakseen sähköä, joten

sähköpisteen on hyvä olla lähellä.

Kuvat Oase

LAMPIVAIHTOEHTOJA

Pieni terassivesiaihe

Velda terassivesiaihe

Valmisaltaat

Tilavuus on noin 100–1000 litraa

Pondteam
valmisallas

Lampikumi/-muovi

Metreittäin myytävä lampikumi/-muovi. Lampimuovia on saatavilla myös valmispaloina, jolloin isoimmillaan valmispalan koko on esimerkiksi noin 6 x 6 metriä ja sitä voi sanoa maksimikooksi lammelle, joka kannattaa tehdä muovilla.

Lampikumi mahdollistaa myös erittäin suurien lampien toteuttamisen. Kumi on hyvin joustavaa ja venyvää. Kumia on myös mahdollista saumata.

Kuinka paljon muovia/kumia tarvitsee?

Päätä kuinka pitkän, leveän ja syvän lammen haluat. Huomioi, että jos pidät kaloja lammessa myös talvella, on syvyyden hyvä olla vähintään yksi metri, mieluummin enemmän.

Turvallisuuden ja käytännöllisyyden vuoksi lampiin on tapana tehdä reunat porrastetusti. Muista varata tarpeeksi muovia/kumia porrastukemäärän mukaan. Muista tehdä porrastukset tarpeeksi leveiksi, jotta niissä on helppoa tarvittaessa myös kävellä.

Lisäksi tyypillisesti muovia/kumia varataan ylimääräiseksi lammen reunojen yli vähintään noin 50 cm.

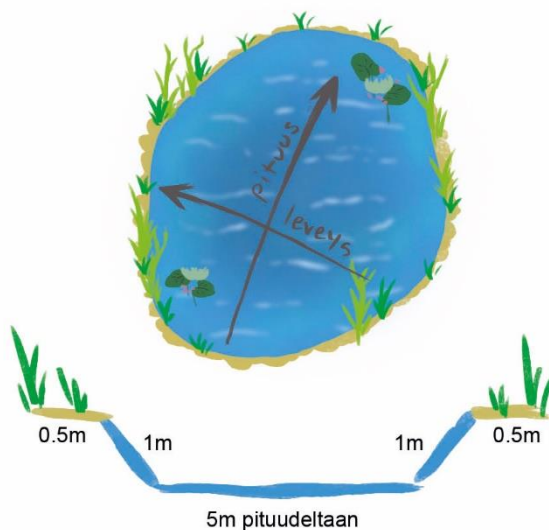
Kuva Pondteam

Esim. Jos sinulla on 5m pitkä ja 3m leveä lampi, joka on metrin syvyinen lammen syvimmästä kohtaa, laskelmat näyttäisivät tältä:

$3\text{m (leveys)} + 1\text{m (syvyys)} + 1\text{m (s)} + 0.5\text{m (ranta)} + 0.5\text{m (r)} = 6\text{m leveä}$

$5\text{m (pituus)} + 1\text{m (syvyys)} + 1\text{m (s)} + 0.5\text{m (ranta)} + 0.5\text{m (r)} = 8\text{m pitkä}$

Lammen rajaaja olisi siis 48 neliömetriä

Lammen asennus

Valmisaltaan asennus on helpointa, kun merkitset maahan lammen reunojen mukaisen kuvion. Kaiva kuoppa oikeaan syvyyteen lammen muodossa ja varmista, että lampi on täysin suorassa. Poista kuopasta kaikki kivet ja juuret, jottei ne painaudu lammen reunoihin.

Kuvat Ubbink

Muovin ja kumin asennuksen aloituksessa tärkeintä on päättää lammen koko ja muoto, koska jälkikäteen muutostyöt ovat työläämpiä. Muista lammen turvallisuus. Ei äkkisyviä upotuksia ja reunojen porrastus tarpeeksi leveäksi, jotta reunoilla on turvallista kävellä. Huomioi myös, että jos peität muovia/kumia maisemointitarkoituksella kivillä, pienentävät ne myös portaan kävelytilaa.

Tekniikan sijoituspaikkoja on hyvä myös suunnitella. Erityisesti jos haluat rakentaa lammen reunalle vesiputouksen/puron, jota pitkin suodattunut vesi palaa lampeen.

Kuoppaa kaivaessa poista reunoilta kaikki kivet ja juuret yms. mahdollisesti terävät asiat.

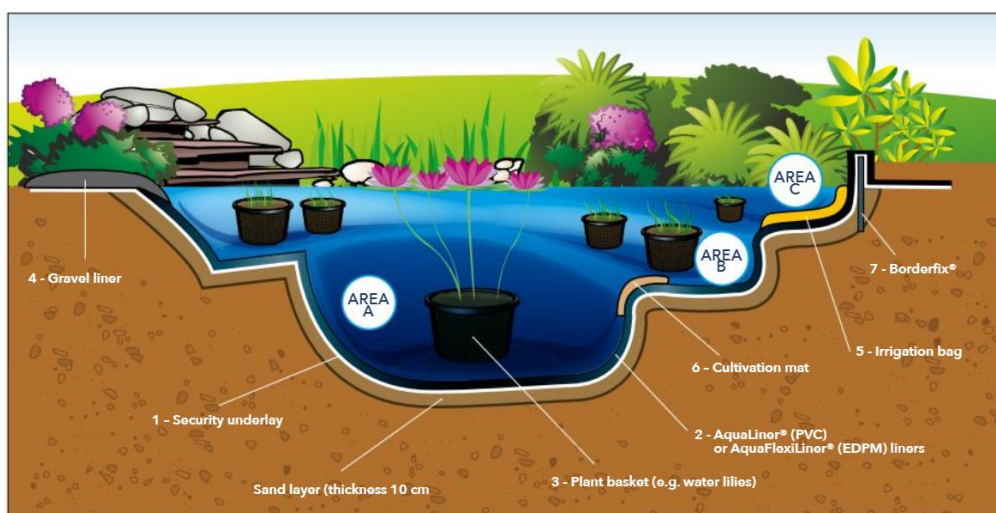
Kuopan pohjan ja reunustat voi pehmentää hienolla hiekalla ja/tai maakankaalla.

Jos epäilet, että jyrsijät voivat tehdä tunneleita ja rikkoa muovin/kumin reunojen alueelta, voi maakankaan alle asentaa myös tiheäsilmäistä verkkoa. Huolehdi kumminkin asennus niin, ettei verkosta voi mitään terävää painautua muovia/kumia vasten.

Asettele muovi/kumi mahdollisimman tarkasti ilman ryppyjä ja siloittele ryppyjä samalla, kun pikkuhiljaa täytät lampeen vedellä.

Esimerkkikuvassa lammen reunalle (oikea laita) on rakennettu myös kosteikkoalue.

Kuva Ubbink

Kuvat Oase

LAMMEN TEKNIikka

Suodatus

Suodattamalla vettä vedestä poistuu näkyviä likahiukkasia, mutta lisäksi suodattimen biologinen toiminta poistaa vedestä haitallisia aineita, esimerkiksi ammoniakkia.

Lisäksi veden suodatus aiheuttaa vedelle liikettä, jolloin vesi myös hapettuu.

Suodattimen täytyy olla päällä ympäri vuorokauden lampikautena. Talveksi suodatus yleensä pysäytetään ja laitteet pestään.

Vesi johdetaan suodattimen sisälle pumpulla. Pumppu asennetaan lammen pohjan tuntumaan ja liitetään letkulla suodattimeen.

Suodatin asennetaan suodattimen mallin mukaisesti joko lammen vedenpinnan yläpuolelle tai osittain maan alle. Kun suodatin täytyy asentaa vedenpinnan yläpuolelle, vesi laskee suodattimen sisältä vapaasti takaisin lampeen.

Suodattimen ollessa paineellinen versio, voi sen myös piilottaa osittain maan sisälle, jolloin puhdistunut vesi johdetaan letkua pitkin takaisin lampeen.

Helpoin ratkaisu on valmisasetit, joissa on pumppu sekä suodatin mitoitettu toisiinsa nähden oikean kokoisiksi.

Suodatuspinta-alaa ei käytännössä voi olla liikaa, mutta vesi voi kiertää liian nopeasti suodattimen läpi, joten ylitehokas pumppu ei suoraan lisää suodatustehoa.

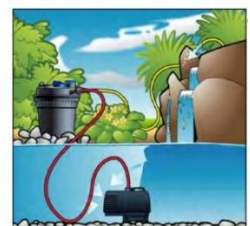
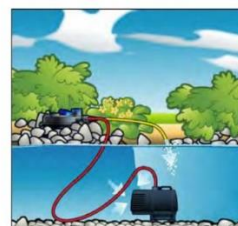
Suodattimen sisälle voi valita monenlaisia suodatusmateriaaleja ja valmiissa seteissä on yleensä mukana sopivat vaihtoehdot.

Suodatinsieniin jää kiinni hienompia roskia. Vanuun jää kiinni kaikkein hienoimmatkin roskat ja suodatusvanun käyttö saattaa kirkastaa vettä huomattavasti.

Muista vaihtaa vanu usein, koska se tukkeutuu nopeasti.

Lisäksi suodattimen sisällä yleensä käytetään substraattia, joka on huokoista materiaalia ja sen ansiosta siinä on iso pinta-ala hyvien bakteerien kasvu. Suodattimeen voi laittaa myös esimerkiksi zeoliittia (suodattaa ammoniakkia) ja aktiivihiehtä (poistaa orgaanisia epäpuhtauksia ja kemikaaleja).

Kuva Ubbink

Pintasuo datin eli skimmeri

Pintasuodatin nimensä mukaisesti poistaa veden pinnalta kaikenlaisia roskia. Skimmereissä on erilaisia vaihtoehtoja. Esimerkiksi skimmeri voidaan liittää lampipumppuun ja vesi johdetaan suodattimeen. Tai skimmeri, joka toimii omalla pumpullaan.

Jälkimmäinen vaihtoehto on helpointa myös jälkiasentaa lampeen, jos vasta lammen käytön myötä toteaa, että veden pinnalle kertyy paljon roskia. Muista asentaa skimmeri niin, ettei se ime sisäänsä kalojen ruokia tai ruoki kalat ruokintarengasta apuna käyttäen.

Kuiva Oase

UVC

UVC laite liitetään suodattimeen tai joissakin suodatinmalleissa se on valmiiksi sisäänrakennettu.

Muista vaihtaa UV valaisinputki vuosittain.

UV laite ei suodata vettä vaan se vähentää joitakin bakteereita ja tuhoaa yksisoluisia leviä eli kelluvia leviä.

Suodatuksen aikana kuollut levämassa jää suodattimeen ja siksi UVC yhdistetään suodattimeen.

Kuva Velda

Suihkulähdepumppu

Suihkulähdepumppuja on saatavilla kaiken kokoisiin vesiaiheisiin. Aivan pienestä terassiaiheesta suuriin vesistöihin.

Suihkulähdepumppu tuo lampeen veden solinaa ja on koristeellinen. Veden liike toki hapettaa vettä, mutta lähinnä pumpulla on koristetarkoitus.

Joissakin pumpuissa on kaksi veden ulostuloa, jolloin suihkulähteen lisäksi voi vettä johtaa esimerkiksi koristepatsaaseen, josta valuu koristeellisesti vettä takaisin lampeen.

Suihkulähdepumppuja on saatavilla myös kätevinä monitoimilaitteina, joissa yhdistyy suihkulähde, suodatus sekä sisäänrakennettu UVC yksikkö. Tällainen laite on oiva ratkaisu esimerkiksi valmisalaiden tekniikaksi. Miksei isompiinkin lampiin, jos haluat sinne suihkulähteen. Lisäsuodatuspinta-alasta ei ole koskaan haittaa.

Kuva Superfish

Kuva Oase

Ilmastin

Ilmastin ilmastaa vettä. Erittäin tärkeä laite talvella, jos lammessa on vettä läpi vuoden. Ilmastimen ilmavirta auttaa pitämään jääkannessa läpi talven reiän, jotta haitalliset kaasut pääsevät vedestä pois. Ilmastinta voi käyttää myös kesällä ja varsinkin silloin jos on erittäin kuuma kesä. Jotkin kalalajit ovat muita herkempiä happikadolle.

Kuva Superfish

Ruokinta-automaatti

Ruokinta-automaatti on erittäin hyödyllinen apuväline silloin kun lammessa on myös kaloja. Esimerkiksi kesäisin ruokintasuositus lampikaloille on neljä kertaa päivässä. Ruokinta-automaatti huolehtii kellontarkasti ruokintakerroista vaikkeet itse olisi kotona. Automaatteja saa sähköllä toimivina sekä paristokäyttöisinä.

Kuva Superfish

Vesi-imuri

Lampi-imurilla pystyy helposti poistamaan pohjalle kertyvää jätettä. Imuroitu vesi soveltuu hienosti puutarhan kasteluvedeksi. Imurilla pystyy myös suorittamaan lammen osittaisia vedenvaihtoja. Pienemmissä valmislammissa helpointa on välillä suorittaa vedenvaihtoja ja auttaa siten pitämään vedenlaatua hyvänä.

Kuva Oase

Lämmitin

Lampiin on saatavilla omia lämmittimiä talvikautta ajatellen. Ei pakollinen laite, mutta auttaa myös pitämään jääkannessa reikää avoinna. Muista silti, että lammen tulee olla noin metrin syvä jos siellä on kaloja läpi vuoden.

Kuva Oase

Valaistus

Kalat eivät keinotekoisista valaistusta lammessa kaipaa, mutta ihmisille valaistus on sekä hyödyllinen että koristeellinen.

Valaisinvaihtoehtoja on erittäin paljon ja lampivalaisimille tyypillistä on se, että niitä voi asentaa myös veden alle (tarkista aina tuotteesta voiko sen upottaa).

Kuva Oase

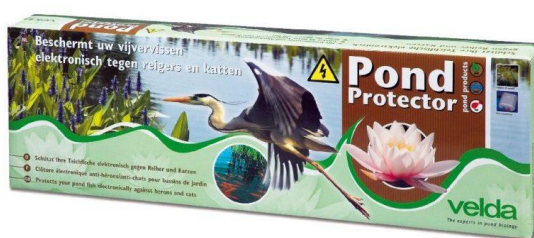
Kuva Velda

Petosuojat

Joskus pedot löytävät lammen ja saattavat olla vaaraksi kaloille. Tähänkin ongelmaan on valmiita ratkaisuja. Lammen pinnan voi peittää verkolla, lammen ympäristöön voi asentaa sähkölanka-aidan tai käyttää karkotinta, joka reagoi liikkeeseen ja esimerkiksi suihkaisee vettä pelotteeksi liikettä kohden.

Kuva Superfish

Kuva Velda

Pientarvikkeita

Muita hyödyllisiä tarvikkeita, joita todennäköisesti tarvitset lammen hoitamisessa, ovat esimerkiksi kalahaavi ja levä/roskahaavi, lämpömittari, pitkävartiset sakset/pihdit, pitkävartinen harja. Vesi-arvojen mittaamiseen on saatavilla monenlaisia tuotteita: tikkutestejä, tippatestejä ja digitaalisia testereitä.

Kuva Oase

KASVIT

On hyvin suositeltavaa, että lampeen istutetaan aitoja kasveja. Ne poistavat luonnollisella tavalla vedestä ravinteita, joten eläimet voivat paremmin eivätkä levä pääse kasvamaan räjähdysmäisesti. Kasvit myös varjostavat lampea ja luovat eläimille suojapaikkoja.

Kasvien istutus

Helpointa kasvien istuttaminen on kasvikoreihin. Koreja on monessa eri koossa muovisena sekä kankaisena. Korit mahdollistavat sen, että kasvien paikkoja voi myös siirtää tai jos on herkkä kasvi, joka pitää talvettaa lämpöisemmässä, saa sen nostettua korin kanssa helposti pois.

Kasveilla on myös erilaisia kasvusyvyyksiä ja silloin yksinkertaisinta on asettaa kasvikoreja lammen reunan porrastasoille.

Kasvumateriaalina käytetään lampikasvimultaa. Lumpeille on oma lummemulta, joka on kasvimultaa savipitoisempi. Mullan päälle voi laittaa substraattikiveä, jolloin multa pysyy paremmin korissa.

Mullan sekaan laitetaan kerran vuodessa kasviraavinnetta tablettimuodossa.

Paljon on myös kasvilajeja, jotka ovat kosteikkokasveja.

Nämä kasvit viihtyvät loistavasti kosteikkoalueella, jonka voi suunnitella lampeen jo tekovaiheessa. Nämä kasvit käyttävät juurillaan vedessä olevia ravinteita kasvuunsa. Kosteikkoalueen voi täyttää kokonaan substraatilla, jolloin alue toimii huokoisen materiaalin ansiosta myös biologisena suodattimena (toimii erityisen hyvin jos kosteikkoon johdetaan lammen vettä pumpulla). Jos ei kosteikkoaluetta omista, voi käyttää myös lammen reunoille asennettavia kasvusakkeja. Ne myös peittävät luonnollisella tavalla lammen reunaa ja mahdollisesti näkyvää lampimuovia / -kumia.

Kuva Velda

Kuvat Superfish

Joitakin kasvilajeja lyhyesti

Tunnetuin lampikasvi lienee erilaiset lumpeet. Lumpeilla on iso juurakko, joten ne vaativat suuren istutusruukun ja lumpeille onkin aivan omia istutusastioita. Lumpeille on myöskin oma istutusmulta, joka on savipitoista. Lumme kasvaa parhaiten auringossa ja liikkumattomassa vedessä, joten älä sijoita sitä suodattimen/pumpun läheisyyteen. Älä istuta lummetta suoraan lammen syvimpään kohtaan vaan siirrä sitä syvemmälle sitä mukaan, kun kasvin varret kasvavat. Lumme voi talvehtia lammessa, kunhan juurakko ei pääse jäätymään, eli lampi ei saa jäätyä kokonaan. Jos jäätyminen on vaarana, kannattaa lumme nostaa korissaan ylös ja talvettaa esimerkiksi autotallissa saavissa. Kaikki lumpeet ovat myrkyllisiä.

Muita veden alla eläviä lajeja ovat esimerkiksi uistinvita ja välkevita. Osittain vedessä kasvavia ovat esimerkiksi järvikorte, rohtokalmajuuri, kaislat, raate, vesikuusi ja vesitatar. Kaikkia näitä voidaan istuttaa omiin istutuskoreihin tai jos lammessa on pohjamateriaalia, myös suoraan pohjamateriaaliin.

Kosteikkokasvit käyttävät tehokkaasti lammen ravinteita kasvuunsa ja siksi on hyödyllistä istuttaa myös niitä. Joko lampeen luodaan kosteikkoalue tai lammen reunoja voi hyödyntää kosteikkoalueena käyttäen istutuspusseja. Kurjenmiekat lienevät tunnetuimpia kosteikkoalueella viihtyviä kasveja. Muita sopivia on esimerkiksi mesiangervo, suikeroalpi, sarat, isokonnantatar ja luhtavilla.

LAMMEN KÄYNNISTÄMINEN

Tämä vaihe on yleensä se kaikkein odotetuin. Vihdoin lammessa on lähes kaikki valmiina! Täysin uudessa lammessa ei ole automaattisesti luonnollista biologista toimintaa. Jos sellaiseen ympäristöön asuttaisi suoraan lampikaloja, ne luultavasti kuolisivat tai sairastuisivat muutaman viikon sisällä. Käynnistymistä on hyvä nopeuttaa valmiilla bakteerituotteilla. Näitä on suoraan veteen laitettavia ja suodattimen sisälle laitettavia. Suositeltavaa on käyttää molempia. Kun lampi on ollut jo käynnissä, mutta talvikauden jälkeen keväällä jälleen käynnistää suodattimen, on silloinkin hyvä käyttää suodattimen sisälle laitettavaa bakteerikäynnistäjää. Tuotemerkeillä on omat ohjeet kuinka nopeasti lampeen voi siirtää eläimiä tuotteen käytön jälkeen ja tarkista ohjeet merkkikohtaisesti. Kun biologinen toiminta on käynnistynyt, on suositeltavaa vielä mitata vesiarvot ennen kalojen tuomista lampeen. Voit testillä varmistaa, ettei vedessä ole nitriittiä ja mikä on pH arvo sekä veden kovuus. Koikarppeja varten saatat joutua nostamaan veden pH- ja kovuusarvoja. Sekin on yksinkertaista niihin tarkoitetuilla tuotteilla. Kun arvot on saatu oikeiksi, riittää yleensä tasapainottavan tuotteen käyttö, joka pitää yllä halutut vesiarvot.

Vesi on todennäköisesti lammen täytön jälkeen aluksi sameaa. Sameus aikanaan loppuu itsestäänkin, mutta sen poistumista voi myös nopeuttaa kemiallisilla tuotteilla tai käyttämällä suodattimen sisällä suodatusvanua, joka tehokkaasti poistaa hienojakin hiukkasia vedestä. Myös leviä voi ilmestyä erityisesti alkuvaiheessa. Leviä voi torjua kemikaaleilla. Myös ennaltaehkäiseviä tuotteita löytyy. Vihersamennusta poistaa UVC laitteen käyttäminen.

Mekaanisesti voi poistaa leviä lammen pintamateriaaleista. Muista huolehtia, että vaikka kaloja täytyy ruokkia kesäkautena useasti päivässä, ruokaa ei saisi jäädä lampeen syömättömänä, vaan oikea annosmäärä on sellainen, että kaikki ruoka on syöty muutamassa minuutissa. Ylimääräinen ruoka kasvattaa lammen jätekuormaa.

Kaloja on hyvä asuttaa lampeen asteittain, ei kaikkia kerralla. Huomioiden kumminkin jos on kyseessä parvikala, tulee niitä myös ostaa heti parvi.

Kalat voivat alkuvaiheessa olla säikkyjä, mutta sopeutuvat muutamassa viikossa. Alkuvaiheessa voi myös kestää hieman kauemmin ennen kuin kalat uskaltavat syömään, mutta tottuessaan tulevat ahneesti syömään ja syövät nopeasti annetun ruoan.

JOITAKIN TUTTUJA ELÄINLAJEJA LAMMISSA

Koikarppi

Ehkäpä kaikkein tunnetuin lampikala. Suhteellisen kestävä. Aikuispituus noin 60 cm, mutta mahdollisesti myös enemmän. Elinikä lammissa noin 20 vuotta, mutta voi elää paljon kauemminkin.

Lammen syvyys mieluiten vähintään 150 cm. Ihanne veden lämpötila olisi 15–25 astetta. Voi kumminkin myös talvettaa lammessa, jos lampi on tarpeeksi syvä. Kaikenlaisen lämpötilavaihtelun täytyy tapahtua hitaasti. Ruokinta lopetetaan syksyllä/talvella, kun veden lämpötila on noin 10 astetta.

pH 6.8–8.2. dH 5–15. Yhdelle kalalle tulee varata 1000 litraa vettä. Lammen kumminkin tulisi olla vähintään 4000 litraa.

Koikarpi arvostavat, jos veteen lisätään säännöllisesti lampisavea. Useasti karppilammissa käytetään myös lampisuolaa, joka ehkäisee tiettyjä sairauksia sekä saattaa auttaa myös leväongelmissa.

Kultakala

Myös tunnettu lampikala. Lampiin soveltuvat kumminkin vain perinteiset kultakalat, ei niiden jalostetut muodot. Parvikala. Voit arvioida, että viidelle kalalle tulee varata 1000 litraa vettä. Jos talvetat kultakalat lammessa, tulee lammen syvyyden olla noin 100 cm. Ideaali veden pH 7 – 8.4. Elinikä noin 20 vuotta. Aikuiskoko noin 40 cm. Ideaali veden lämpötila 18–21 astetta. Ruokinta lopetetaan syksyllä/talvella, kun veden lämpötila on noin 10 astetta.

Sammet

Sampi on kuin elävä fossiili. Sammet ovat keskisuuria tai erittäin suuria. Lammissa pidettävien lajien pituus vaihtelee metristä kahteen. Suhteellisen kestävä, kun huomioi sen, että veden laadun tulee olla erittäin hyvää ja hapekasta. Sammet eivät kestä monia kemikaaleja, joten et todennäköisesti voi käyttää lammessa esimerkiksi levämyrkyjä tai kalojen itsehoitotuotteita ("lääkkeitä").

Ruokinta eroaa esimerkiksi karppien ja kultakalojen ruokinnasta siinä, että sammet eivät syö pinnalta ja ruoan tulee olla rasvaisempaa. Sampia myös ruokitaan läpi talven. Täytyy pitää huolta siitä, että myös sammelle riittää ruokaa, jos lammessa on muita nopeammin syöviä kaloja. Sampien ruoka on nimittäin herkkua myös muille kaloille, joten sampi voi jäädä ilman ruokaa.

Sampi kestää lammessa olevaa suolaa, mutta sterletti on sille herkempi. Sampi ei pysty peruuttamaan ja jos lammessa on paljon pitkää rihmalevää, saattaa se jopa jäädä levään jumiin. Siksi levien mekaaninen poistaminen saattaa olla tarpeellista.

Sampien lammen tulee olla hyvin suuri ja voit laskea, että pienemmät yksilöt vaativat 5000 litraa / kala.

Sammista sterletti (*Acipenserruthenus*) on pienin ja hidaskasvuisin ja siksi soveltuvin lampiin. Lammissa sen pituus yleensä jää 60-80 senttiin.

Allikkosalakka

Pieni parvikala, jonka aikuispituus noin 7 cm. Lisääntyy myös suhteellisen helposti lammessa.

Ruohokarppi

Voi kasvaa jopa metrin mittaiseksi, mutta lammessa yleensä jää pienemmäksi. Nyppii leviä, joten voi auttaa vähentämään levää. Parvikala.

Sorva

Lammissa pituus jää yleensä noin 20 senttiin. Parvikala. Myös sorva voi vähentää levien määrää.

Särki

Lammissa pituus yleensä noin 20 cm. Kestävä parvikala.

Suutari

Hitaasti kasvava ja aikuiskoko yleensä maksimissaan 70 senttiä. Saatavilla myös erilaisia värimuotoja. Parvikala. Etsii lähinnä ruokaa lammen pohjalta, joten uppoava pelletti on paras.

Säyne

Aikuiskoko yleensä noin 40 cm, mutta jopa 60 cm. Saatavilla erilaisia värimuotoja. Parvikala. Erityisesti keltaisille värimuodoille kannattaa syöttää karppien ruokaa, joka parantaa värejä. Näin keltainen väri voimistuu entisestään.

Selkärangattomat

Lampiin on saatavilla myös käteviä "talonmiehiä", esimerkiksi piippolimakotiloita ja tylppäemokotiloita. Ne rapsuttelevat leviä ja syövät orgaanista jätettä.

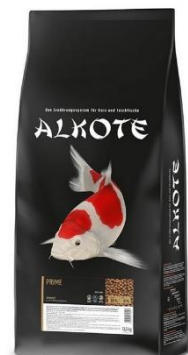

Huomioithan, että mitään lampikalaa ei saa päästää luonnonvesiin tarkoituksella tai vahingossa.

LAMPIKALOJEN RUOKINTA

Lampikalojen ruokinta on varsin yksinkertaista, koska ruokia löytyy vuodenaikojen sekä kalalajien mukaisesti. On uppoavaa ja kelluvaa, aivan pientä rautaa tai suurempaa pellettiä isoille kaloille. Toisaalta löytyy myös yleisruokia, jotka käyvät jokaiseen vuodenaikaan. Perusruokien lisäksi kaloillekin on tarjolla omia herkkuja. Yksi herkkuvaihtoehto on silkkiperhosen toukat, joiden sanotaan olevan erittäin hyvä ruoka koikarpeille. Myös pakastetut ruokaeläimet tuovat loistavaa vaihtelua, varsinkin jos lammessa ei ole paljoa luonnostaan ötököitä. Kasvissyöjille löytyy myös pakastettua viherruokaa.

Seuraa ruokapussin ohjeita ruokinnasta. Yleisohjeena kumminkin on, että ruokinta lopetetaan, kun veden lämpötila tippuu noin kymmeneen asteeseen. Seuraa kumminkin kaloja ja jos ne siinäkin lämpötilassa vielä liikkuvat ja syövät, voit ruokkia esimerkiksi kerran tai pari viikossa. Sammet ovat tästä poikkeus ja niitä ruokitaan läpi talven.

Keväisin ruokinta aloitetaan, kun veden lämpötila on noin 10 astetta ja kalat vilkastuvat. Kaloja voi keväisin vahvistaa lisäämällä veteen ja ruokaan probioottituotetta. Kesäisin syötetään jopa neljä kertaa päivässä niin, että ruoka on syöty muutaman minuutin aikana. Jos niin iloisesti käy, että lampikalat lisääntyvät kesän aikana, on poikasille myös omia ruokia.

TALVI

Vuodenajoista talvi on ehkäpä eniten huolta aiheuttava lampiharrastajille. Pienet lammet yleensä tyhjennetään talveksi vedestä, koska muuten ne jäätyvät kokonaan.

Silloin myös lammen biologinen toiminta alkaa joka kevät täysin uudestaan, kun allas täytetään jälleen vedellä. Toisaalta pienien lampien kauneus tulee veden äänestä ja liikkeestä sekä mahdollisesta kasvillisuudesta, eikä niissä yleensä asuteta kaloja, joten jokavuotinen lammen käyttöönotto on varsin vaivaton operaatio.

Suuriin lampiin jätetään vesi vuoden ympäri. Vaikka suuressakaan lammessa ei olisi kaloja, on siellä kumminkin paljon kaikkea luonnollista elämää ja siksi olisi hyvä, että lampi ei jäädy täysin umpeen. Jäätymistä voi estää käyttämällä ilmastinta, jonka aikaansaama liike pitää jäässä reiän. Valitse riittävän tehokas ilmapumppu. Muista aina seurata, että jäässä varmasti on avoin kohta.

Ilmastimia on perinteisiä ilmastimia, joissa yleensä on useampi ilman ulostuloaukko. Tai valmiita jäänestämisseitejä, joissa ilmapumppu on pienempi teholtaan, mutta mukana on styroksilevy, jonka alta ilmastimen tuottama ilma vapautuu veteen ja kokonaisuus yhdessä pitää jään avoinna.

Lisäksi saatavilla on lampikäyttöön soveltuvia lämmittimiä, styrokskannella tai ilman.

Yleensä pumput ja suodattimet suljetaan, kun kalojenkin ruokinta lopetetaan. Tekniikan käyttöohjeissa on merkitty sallittu käyttölämpötila.

Sulje pumput ja pese ne. Joskus pumppuja suositellaan säilyttämään talven läpi vedessä, eli käytännössä saavissa. UVC valaisin kannattaa säilyttää kokonaisuudessaan jossakin suht lämpöisessä tilassa. Muista ostaa uusi UV loisteputki, jonka otat käyttöön heti keväällä, kun UVC laite asennetaan takaisin.

Myös suodatin tulee pestä hyvin. Poista myös skimmeri ja pese se. Varmista ettei ruokinta-automaatti enää anna kaloille ruokaa.

Pumppujen sulkeuduttua on aika ottaa käyttöön ilmapumppu ja/tai lämmitin (tilanteesta riippuen). Ilmapumppu voi olla käytössä myös ympäri vuoden.

Tarkista onko lammessa sellaisia kasveja, jotka eivät talvehdi ja nosta ne lämpöisempään tilaan talvehtimaan. Siisti kaikenlaisia mahdollisia roskia pois.

Voit myös vielä ennen talvea imuroida lammesta roskia pois, mutta muista ettei uuden veden myötä saa tulla liian nopeaa lämpötilaeroa, koska sitä ei kalat kestä.

Jos talvetat kalat sisätiloissa, ei silloinkaan saa syntyä liian suurta lämpötilaeroa liian nopeasti, kun siirrä kalat lammesta talvetustiloihin.

Lammen veden laatu on hyvä vielä tarkistaa ennen talvea ja tehdä mahdollisia tarvittavia muutoksia.

Muutokset ovat yleensä esimerkiksi pH ja/tai kovuuden muokkaamista. Nämäkin muutokset on hyvä tehdä hitaasti.

Jos lampi kaikesta huolimatta jäätyy umpeen, suositellaan se avattavan mahdollisimman hiljaisin keinoin.

Talvi on hyvä aika harrastajalle suunnitella seuraavaa lampikautta.